

Wachten op de moesson

Van dezelfde auteur

De kus van de weduwe

Motormoeder

De stille stad

Vogel kan niet vliegen

Wilt u op de hoogte worden gehouden van de romans en literaire thrillers van uitgeverij Signatuur? Meldt u zich dan aan voor de literaire nieuwsbrief via onze website www.uitgeverijsignatuur.nl.

Threes Anna

Wachten op de moesson

2010

© 2010 Threes Anna
© 2010 uitgeverij Signatuur, Utrecht
Alle rechten voorbehouden.

Omslagontwerp: Wil Immink Design
Omslagfotografie: Threes Anna
Fotobewerking: Wil Immink Design
Foto auteur: Chris van Houts
Typografie: Pre Press Media Groep, Zeist
Druk- en bindwerk: Koninklijke Wöhrmann, Zutphen

ISBN 978 90 5672 356 9
NUR 301

De auteur ontving voor het schrijven van dit boek een reisbeurs van het Fonds voor de Letteren.

Dit boek is gedrukt op papier dat het keurmerk van de Forest Stewardship Council (FSC) mag dragen. Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid. Een flink deel van de grondstof is afkomstig uit bossen en plantages die

worden beheerd volgens de regels van FSC. Van het andere deel van de grondstof is vastgesteld dat hiervoor geen houtkap in de laatste resten waardevol bos heeft plaatsgevonden. Daarom mag dit papier het FSC Mixed Sources label dragen. Voor dit boek is het FSC-gecertificeerde Munkenprint gebruikt. Dit papier is 100% chloor- en zwavelvrij gebleekt en wordt geleverd door Arctic Paper Munkedals AB, Zweden.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductie-rechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

*Voor mijn lieve vader,
die nooit in een oorlog heeft hoeven vechten*

1995 Rampur

Als haar ziel net zo smetteloos was geweest als haar gazon was ze dat jaar niet gestorven. Ze leek op de oude Lloyds, die jaren de enige elektrische grasmaaier in de wijde omtrek was geweest. Dat hij het nog steeds deed was te danken aan zijn merk en niet aan liefde.

De machine bromde zacht terwijl ze hem voor zich uit duwde. De lucht aan de horizon begon te kleuren en het snoer bereikte zijn einde. Charlotte draaide Lloyds met een ruk om en begon terug naar het huis te lopen. Dit was nog zwaarder, want nu ging het heuvelopwaarts en moest ze opletten dat ze niet over het snoer reed. Ze hijgde, weer had ze het net op tijd gehaald. In de verte hoorde ze de bus starten voor de eerste rit van de dag, in een van de huizen onder aan de weg ging een licht aan, de krekels waren stilgevallen en de vogels droomden nog. Langzaam werd India wakker.

Charlotte reed Lloyds de schuur in en begon het lange snoer in te halen, dat uit een heleboel verlengsnoeren bestond. Elke keer als ze naar New Delhi moest had de tuinman haar gevraagd een extra snoer voor hem mee te nemen, zodat hij verder de heuvel af kon. Tot een halfjaar geleden, toen hij op een ochtend niet meer wakker was geworden.

Charlotte was jaloers geweest op de vredige dood die de *mali* was gestorven. Net als nu was het nog donker geweest toen men haar was komen halen. Tegen de achterwand van de schuur, naast de oude Lloyds, stond zijn simpele bed, in elkaar geknutseld van hout en touw. De oude man lag erop uitgestrekt in een lang wit hemd, de handen samengevouwen op zijn borst, de voeten iets uit elkaar, zijn ribbenkast scheen door de dunne stof en zijn ogen waren gesloten. Het leek of hij bad. 'Jij hebt een betere god dan ik,' had ze gefluisterd.

Na het ontbijt hadden drie neven, die ze nog nooit had gezien, zijn lichaam opgehaald. Charlotte had nooit begrepen hoe nieuwtjes zich zo snel konden verspreiden. De mannen hadden het lijk in een lap

gerold en op een bamboe draagbaar gelegd. Al zijn aardse bezittingen werden in een andere lap gerold en verdwenen in een tasje. Nadat Charlotte hun geld had gegeven voor de crematie waren ze vertrokken, met het lichaam wiebelend tussen hun schouders. De week erna had ze geprobeerd het bed te verkopen, maar niemand wilde betalen voor het houten geval waarop de mali was gestorven.

Ze legde de bundel snoeren terug op het krakkemikkige bed. Het was tijd voor de thee, vóór de zon het land weer zou verschroeien en alleen de koekoek nog wilde zingen. In de keuken, een gebouw dat twintig meter van het hoofdhuis af stond, ging het licht aan. Charlotte sloop snel de brede monumentale trap op en ging naar binnen, terug naar haar slaapkamer. Ze wilde niet dat Hema haar in de oude werkbroek zag.

Hema, de butler, heette eigenlijk Hemavatinandan. Die naam had ze moeilijk kunnen onthouden en daarom heette hij al negenentwintig jaar Hema, wat een meisjesnaam was, maar dat wist Charlotte, die zelf voluit Charlotte Elizabeth heette, niet. Net zoals ze niet wist dat Hema in de keuken wachtte tot ze klaar was met grasmaaien en het opruimen van de machine voordat hij het licht aandeed. In het donker had hij al allerlei voorbereidingen getroffen, want hij wist dat zij, eenmaal terug in haar slaapkamer, direct de bel voor de thee zou laten rinkelen.

Charlotte trapte haar slippers weg en trok de broek uit, haar katoenen nachtjapon had ze aangehouden, met een zucht kroop ze onder de klamboe terug op haar bed. De ramen en luiken van de slaapkamer stonden wagenwijd open en het laken voelde eindelijk koel aan. Over een kwartier zou de zon wreed en snijdend de dag binnenkomen. Een dag waar ze als elke dinsdag tegen opzag, nu tijdens de warme maanden nog meer dan anders. Ze trok aan het koord naast haar bed. Buiten was de lucht roze geworden, de vogels onder het raam kwetterden, een lichte ochtendbries blies het laatste zuchtje nachtlucht haar kamer binnen. Ze strekte zich helemaal uit en wachtte op de thee.

In de keuken klonk de bel. Hema veegde het zweet van zijn voorhoofd en legde de butagasfles op zijn kant. Het vuur onder de ketel was al twee keer uitgegaan en een reservefles had hij niet in huis. In de hoek, op de oude vuurplaats, had hij geprobeerd een vuurtje te stoken maar de kooltjes wilden geen vlam vatten. Met snelle passen liep hij naar de schuur. Van onder het bed trok hij de gedeukte primus die de tuinman had gebruikt tevoorschijn en nam hem mee naar de keuken. De meeste Engelse huishoudens hadden al jaren een elektrisch fornuis, maar

Charlotte had hem gezegd dat ze eten bereid op zo'n modern fornuis niet lekker vond. Hema snapte niet hoe zij het verschil kon proeven.

Het blad met de theepot zette hij naast haar bed en hij schonk een kopje in.

'Had je de bel niet gehoord?'

'Sorry, Charlotte *memsahib*.' Hema boog zijn hoofd. 'De gasfles was leeg en er is geen nieuwe fles.'

'Er zijn toch nog kolen?'

Hema knikte terwijl hij de luiken van de slaapkamer sloot.

'De oude *bobajee* kookte altijd op kolen,' klonk er vanuit het bed. Dat de oude kok nooit zelf zijn vuur aanstak maar altijd de hulp van de tuinman had ingeroepen was ook iets wat Charlotte niet wist. Ze nam een slokje thee en lachte. 'Gelukkig is jouw thee lekkerder dan die van de oude bobajee.'

Hema trok de gordijnen voor de luiken en de kamer werd weer volkomen donker. Er klonk gestommel, een peertje floepte aan en de fan aan het plafond begon te draaien. Charlotte keek naar de rug van de man, die terugliep naar het gordijn.

'*Ma'am?*' Hema trok de gordijnen glad.

'Ja?'

'Kan ik een nieuwe gasfles kopen?'

'Waarom gebruik je de kolen niet?'

Hema boog zijn hoofd nog dieper. 'Yes, ma'am, maar ik ben zo druk.'

'Dat weet ik, Hema, toch zou ik het fijn vinden als je eerst de kolen opmaakt voor er een nieuwe fles komt.'

Op zijn blote voeten liep de oude man naar de deur, zijn hoofd nog steeds gebogen, terwijl hij mompelde: 'Natuurlijk, Charlotte *memsahib*, natuurlijk.'

Charlotte sloot haar ogen. De eerste ochtendhitte kroop door de kieren van de luiken de slaapkamer binnen. Ze hoorde hoe Hema de badkamerdeur opende en de kraan in het bad opendraaide.

'Vergeet je niet de bovenramen in de kinderkamer te sluiten?' riep ze hem na.

Op de overloop sloeg de klok zes keer, op de zolder zocht een duif de opening naar binnen en Hema pakte de sleutel van de spijker die naast de kinderkamer hing. Iedereen probeerde de eerste uren van de dag te benutten, voor het te heet zou worden en niemand meer wilde bewe-

gen. Charlotte opende haar ogen en zag dat er grassprietten aan haar voeten kleefden. Ze hoopte dat Hema het niet had gezien. Er waren veel dingen die Charlotte niet wist maar van één ding was ze zeker: Hema had nog steeds heel goede ogen. Haar hand dook onder de klamboe door naar het nachtkastje. Ze trok de la open en zocht zich een weg tussen medicijnflesjes, zakdoeken en andere rommel, tot ze achter in de hoek op een doosje stuitte. Het was een klein houten doosje dat ooit hemelsblauw was geweest maar nu afgebladderd en groezelig was. Charlotte pakte het beet en trok het onder de klamboe naar zich toe. Ze weifelde, even leek ze het terug te willen leggen tot ze het toch opeens openmaakte. In het doosje lagen een sigaret en een aansteker. Haar neusvleugels trilden licht en het puntje van haar tong gleed langs haar bovenlip. De geluiden in het huis verstomden, buiten staakten de vogels hun ochtendlied. Ze stak de sigaret in haar mond en knipte de aansteker aan. Ze bracht de aansteker langzaam naar de punt van de sigaret, maar vlak voordat hij de tabak zou aansteken hield ze hem stil. Charlotte nam een heel diepe trek van de niet-brandende sigaret en genoot terwijl ze haar longen volzoog, om vervolgens grote denkbeeldige rookwolken uit te blazen. Ze ontspande en nipte de as in de fictieve asbak die naast haar op het bed stond. Weer nam ze een trek, nog dieper dan de eerste. Ze tuitte haar lippen en blies de rook langzaam uit. De dag was begonnen.

Op haar oude Raleigh reed Charlotte de heuvel af. Haar rok en haren wapperden, en het zand dwarrelde op door de vaart die ze had. Onder aan het pad bij de weg stond een verroest verkeersbord waarvan niemand meer wist dat het een voorrangsbord was. Ze stak zonder te kijken de weg over. Een chauffeur die net de hoek om kwam rijden met een truck vol watermeloenen vervloekte haar zonder dat ze het hoorde, want tegen die tijd reed ze al langs de groentestral, waar een man met kromme benen mandarijnen tot een hoge berg stapelde. Hij stak zijn hand op naar Charlotte. Ze zwaaide terug naar de man, die goed lekke banden kon plakken. Haar fiets minderde vaart, niet omdat zij dat wilde maar omdat de heuvel overging in de vlakke weg die naar de rand van de stad leidde. Op haar voorhoofd verschenen druppels, haar rok kleefde aan haar benen en haar adem ging sneller. Het stof dat de lucht zijn grijze tint gaf plakte vast aan haar huid. Ze voelde haar knieën en verwenste de brik waarop ze zat. Een auto begon te toeteren. Charlotte draaide zich vermoeid om naar de bestuurder. Achter de chauffeur zat de vrouw van Nikhil Nair, als altijd gekleed in een roze

outfit, ze zwaaide. Ook haar mond bewoog, maar wat ze zei was niet te verstaan, niemand haalde het in zijn hoofd het raam van een auto met airconditioning open te draaien als het niet strikt noodzakelijk was. Charlotte tilde haar hand op van het stuur en zwaaide terug. Even hoopte ze dat de vrouw van de districtsdirecteur van de Eastern Indian Mining Company haar een lift zou aanbieden, maar de wagen reed door en zij hapte in de achterblijvende walm uitlaatgassen.

Als ze drie weken geleden geen last van haar maag had gehad, had Charlotte op hun vaste dinsdagochtendbijeenkomst de lezing van de professor uit Calcutta niet gemist. Hij had de dames verteld over het belang van dagelijkse lichaamsbeweging in de strijd tegen cellulitis. 'Ahaa! Daarom die fiets!' had een van de dames geroepen en de anderen hadden geknikt. Geen van hen had namelijk begrepen waarom Charlotte, die jaren met de auto was gekomen, de Vauxhall had verkocht en tegenwoordig met de fiets kwam. In de verte verdween de auto. Ze wist niet wat voor merk het was, maar dat hij nieuw, groot en duur was, was voor niemand een geheim. Wat wel een geheim was, was dat Nikhil Nair de pendule van Charlotte wilde kopen, de grote staande klok die al sinds haar jeugd op de overloop stond en die haar grootvader op een tandem had meegenomen over de Khyberpas, met zijn vrouw lopend achter zich aan. Weer toeterde een auto langdurig, deze keer was het geen clubgenote maar de chauffeur van de truck vol watermeloenen. Charlotte keek op de klok die aan de gevel van een winkel hing, over tien minuten zou de bijeenkomst beginnen. Vandaag kwam er een dokter spreken die gespecialiseerd was in nagels. Charlotte had als kind zelden verse melk gedronken en zag dat als de oorzaak van haar immer brekende nagels. Speciaal voor vandaag had ze haar nagels goed gevijld en knalrood gelakt, de enige kleur die ze nog had, want de dames van de club zouden elkaars handen met extra aandacht bekijken.

Plotseling stak er een koe over. Op een haar na ontweek ze het beest, dat in een draf de weg oprende naar een houten kar met een groot ijzeren vat erop die langs de kant stond. Met haar hoorns begon de koe tegen het vat te stoten, een kleine jongen die op de rand zat riep iets naar de koe, dook het vat in en kwam eruit met een emmer water die hij leeggoot over de kop van het beest. De koe opende haar bek. Het water klotste naar binnen en het beest dronk gulzig. In de verte hoorde ze een krijsend geluid aanzwellen. Altijd als ze de sirenes van een brandweerauto hoorde sloeg haar hart een slag over. Ze deed een schietgebedje dat het geen groot vuur zou zijn en dat niemand zou

omkomen, vooral de brandweermannen niet. De sirene ebde weg zonder dat ze de grote rode wagen had gezien. Dat is misschien maar beter ook, dacht ze. De jongen klom met een tweede emmer uit het vat en goot het water gul in de bek van het beest. Charlotte had ook dorst, op de club zouden er een kan met ijswater en kopjes thee en koffie staan.

Ze fietste onder de poort door. In de schaduw van het wachthokje sliep de bewaker, in zijn hand hield hij een leeg colaflesje, en onder een blauw-witte parasol lag de hond van de secretaris te hijgen naast zijn waterbak. Het gazon van de New Rampur Club was geel en dor en de beek die het terrein doorkruiste was volledig drooggefallen. De eucalyptussen langs de lange oprijlaan wierpen schaduwen op de weg en zorgden voor wat verkoeling. Voor zich zag ze het clubgebouw, opgetrokken in klassiek Engelse countrystijl en omzoomd door grote, oude platanen. Achter zich hoorde ze een auto naderen. Ze ging aan de zijkant rijden. De Ambassador uit 1963 van de weduwe Singh passeerde haar in volle vaart, met achter het stuur haar bejaarde chauffeur. Charlotte stak haar hand niet op want de weduwe Singh zwaaide nooit, zij sliep. Ze sliep altijd, of het nu in de auto was of bij een lezing. Als ze twee minuten stilzat viel haar hoofd naar voren en begon ze zacht te snurken. Charlotte genoot van de vlaag wind die was ontstaan door de snelheid van de auto.

Het gebouw van de New Rampur Club was op z'n zachtst gezegd toe aan een grondige renovatie, iets wat nog meer gold voor de bibliotheek. Het merendeel van de duizenden boeken was aangevreten door kleine zwarte kevers, ook de muizen hadden hun deel gehad en door de veelvuldige lekkages tijdens de moesson waren de dicht op elkaar gepakte boeken op de bovenste planken veranderd in klompen aan elkaar geplakte bladzijden. Het rook er muf en doods.

Dominee Das, die zelden op de club kwam, liep met een zware stapel boeken de bibliotheek in. Op zijn twintigste was hij al kaal geworden, misschien had hij daarom al zijn ijdelheid in zijn snor gestopt, die groot en zwartgeverfd was. Op de leestafel schoof hij de stapel vrouwenbladen opzij en zette zijn stapel ervoor in de plaats. De deur naar de dameskamer stond op een kier en hij hoorde het gekwetter van de dinsdagochtendclub terwijl iedereen zich voorstelde aan de gastspreeker. Zonder te kijken sloot hij zachtjes de deur, de rust keerde weer in de verduisterde bibliotheek.

De dominee ging verder met het uitstallen van zijn boeken. Boven zijn hoofd draaide de ventilator op de hoogste stand en de enige nog

werkende tl-buis piepte. Vijf maanden geleden had de damesclub hem ook uitgenodigd. Hij wilde niet terugdenken aan zijn lezing over goede doelen. Weken had hij gewerkt aan de voordracht door uit heel India christelijke bedelbrieven te verzamelen, die hij had samengebracht in een plastic map. Hij had de dames verteld over de kinderarbeid, armoede op het platteland, rituele moorden en het offeren van weduwen, maar ze hadden besloten dat hun jaarlijks clubdonatie naar een afvallige kloosterzuster uit Calcutta zou gaan die een hondenasiel wilde beginnen. Hoe die brief ertussen was gekomen had dominee Das nooit begrepen. Hij had de aanvraag nooit eerder gezien en verdacht een van de vrouwen ervan het epistel vol taalfouten in zijn map te hebben geschoven op een moment dat hij even niet had gekeken.

Bezweet en stoffig stapte Charlotte de bibliotheek binnen, eigenlijk had ze zich willen opfrissen in de kleedkamer van de tennisbaan, maar die was bezet dus had ze in het damestoilet haar handen en gezicht gewassen, een kam door haar haren gehaald en het ergste stof van haar jurk geklopt. Ze was verbaasd dominee Das bij de tafel met damesbladen te zien, er werd gefluisterd dat hij ooit lid was geworden om zijn gemeenteleden beter te kunnen controleren en nu ze hem zo schichtig bij de tafel bezig zag geloofde ze dat deze boze tongen de waarheid spraken.

‘Goedemorgen, mevrouw Bridgwater, hoe maakt u het?’ zei hij net zo luid als in zijn kerk, terwijl hij bedacht dat ze, ondanks haar leeftijd, nog steeds gezien mocht worden.

‘Dank u, dominee Das, beetje warm maar gezond. En u?’ Charlotte wilde doorlopen maar de dominee hield haar tegen.

‘Kent u dit boek?’ Hij duwde haar een boek met de titel *De Heer, ook bij regen mijn Herder* in handen.

‘Nee, maar wat regen kunnen we wel gebruiken. En koelte.’ Charlotte ging pal onder de snel draaiende fan staan.

‘Het is een erg goed boek, ik heb het net uit, u móét het lezen.’ Hij begon zachter te spreken. ‘Het beschrijft de problemen van een immigrantenfamilie met ... eh ... hun demente vader.’

De vorige keer dat Charlotte de dominee met een stapel boeken was tegengekomen had hij geprobeerd haar een boek aan te praten over een vrouw van lichte zeden die zendingspredikante in Afrika was geworden. Ze had gezegd dat ze alleen van echte literatuur hield. Waarop hij een eindeloos lang betoog had gehouden over het belang van stichtelijke lectuur en haar pas had laten gaan nadat ze hem had beloofd het

boek te lezen. Dus pakte Charlotte het boek dat hij haar aanreikte aan.

‘Dat is heel erg interessant.’ Ze draaide het om en las vluchtig de achterflap.

De dominee keek naar haar roodgelakte nagels. ‘Wat vond u van dat andere boek?’

‘Heel bijzonder.’ Dat het boek nog ongelezen op een stapel in haar huiskamer lag ging dominee Das niets aan. ‘Als u het niet erg vindt ga ik nu naar de dinsdagochtendlezing, ik denk dat ze al begonnen zijn,’ zei ze en ze wilde doorlopen.

De dominee knikte maar stapte niet opzij. Hij wees naar de plaque boven de deur. ‘Uw vader ...’

Charlotte keek omhoog naar de rij namen aan de muur. Haar vader had zich er altijd erg op laten voorstaan dat hij de bouw van de bibliotheek had betaald en ze was blij dat hij niet had gezien hoe vervallen het er nu uitzag. De dominee kwam dichterbij haar toe. Charlotte probeerde een stap achteruit te doen maar de tafel met damestijdschriften maakte dat onmogelijk.

‘Mevrouw Bridgwater ...’ Hij hijgde een beetje. ‘Ik ben bezig geld in te zamelen voor de restauratie van deze bibliotheek. U weet toch dat we hier een grote verzameling religieuze boeken hebben?’ Hij wees naar de hoge planken achter haar, vol boeken waarvan het merendeel nooit was uitgeleend. ‘Ik dacht ... het zou prachtig zijn als u ... als een soort familietraditie ... een waardering voor het werk dat uw vader destijds ... een donatie zou willen doen.’

De eervorige dominee was kort na het overlijden van Mathilda Bridgwater bij de majoor langsgekomen met de vraag of hij ter nagedachtenis aan zijn vrouw een bibliotheek wilde bouwen. De militair had hem strak aangekeken – zo lang dat de predikant onzeker was geworden en mompelde dat een boekenkast ook goed was. Victor Bridgwater vond iets met boeken een goed idee, daar zijn vrouw was gestorven met *Gone with the Wind* in haar uitgeteerde handen. De militair bromde dat hij de bouw van een bibliotheek zou steunen op voorwaarde dat alle religieuze boeken op de bovenste planken zouden komen te staan. De dominee was euforisch geweest. Hij wist toen nog niet dat die planken zo hoog zouden komen dat niemand erbij kon en zijn boekenverzameling ongelezen zou blijven.

‘Ik zal erover denken,’ zei Charlotte na enige aarzeling tegen de dominee, en hij liet haar door om naar de dameskamer te gaan.